

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudega.info/dichterspaad/

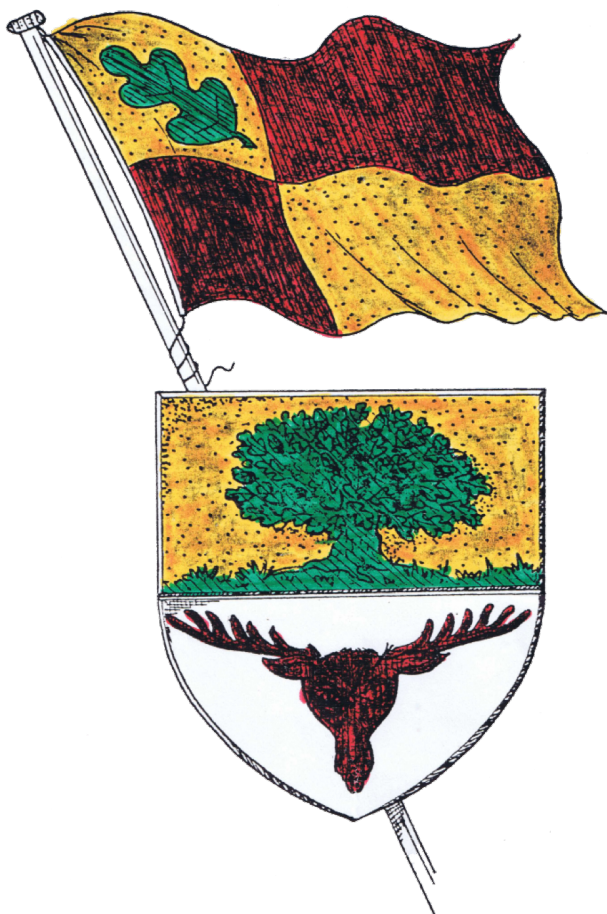
Oudega is met ± 1.700 inwoners een van de oudste dorpen van Smallingerland. De Van Haersma's, de grietmannen van Smallingerland van 1625 – 1795, hadden hier hun woonplaats. Het Rechthuis aan de Buorren 11 herinnert hieraan.

Oudega bestaat uit twee landschappen: Het dorp zelf ligt op een hoge zandplaat; hier was het veilig wonen en had het over water via de Oosterzanding verbinding met de rest van Fryslân. De westkant was lager, een veengebied, bedekt met gras, de *hooilanden*. De weg vanuit Drachten naar de Hegewarren heette dan ook niet voor niets de *Oldegaster Hooiweg* en was de enige toegangsweg naar Oudega.

De veengronden zijn afgegraven voor turfwinning, wat nog overduidelijk zichtbaar is door de petgaten in de bekende Jan Durkspolder, onderdeel van het *Nationaal Park De Alde Feanen*.

Het dorp had drie *útbuorrens*: *De Geasten*; *it Utein* en *de Opperbuorren*. Hier stonden boerderijen op vruchtbare gronden, die buitengewoon geschikt waren voor akkerbouw en veeteelt.

Versie: 26 juli 2024

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudega.info/dichterspaad/

Ontstaan van het Dichterspaad Aldegea

Gelegen aan de rand van *Nationaal Park De Alde Feanen* en te midden van uitgestrekte landerijen in het kenmerkende Wâldske coulisselandschap leent Oudega zich uitstekend voor unieke wandelroutes. Heerlijk *kuierje* in de buitenlucht, langs smalle vaartjes, door dichtbegroeide bosstroken en over eeuwenoude polderdijken.

Naast een fanatiek wandeldorp is Oudega bovendien van oudsher een cultuur-minnend dorp. Vandaar dat het bestuur van de *Feriening foar Doarpsbelang Aldegea* in 2014, samen met het plan voor een wandelroute ook het idee voor een poëzieroute ontstond.

De **eerste editie** kwam tot stand in samenwerking met architecte Nynke Rixt Jukema en was de aftrap van de allereerste activiteit van haar project *Feel the Night* in het kader van *Kulturele Haadstêd 2018* en werd geopend door wethouder Marja Krans met een nachtkuier op zaterdag 28 maart 2015.

De **tweede editie** werd geopend door Hindrik Riemersma voorzitter Doarpsbelang op vrijdag 1 juli 2016 in de Sint-Agathatsjerke.

De **derde editie** werd geopend door Meindert de Boer voorzitter Doarpsbelang op vrijdag 5 april 2019 in het atelier van Machteld Remerie aan de Sânbuorren 1.

De **vierde editie** werd geopend door Meindert de Boer voorzitter Doarpsbelang en werkgroep Dichterspaad op zaterdag 21 oktober 2023 in de Skippersseal aan de Op 'e Wâl 4.

De bedoeling is dat iedere 3 jaar alle panelen worden voorzien van een nieuw gedicht.

Langs de route van de 4^e editie van het Dichterspaad Aldegea 2023 komt u 17 panelen met gedichten tegen. Stuk voor stuk staan ze op prachtlocaties, die de moeite meer dan waard zijn om even de pas in te houden, vandaar dat bij een groot aantal panelen ook een zitbankje aanwezig is. De dichters laten u met hun woorden de schoonheid van het gebied zien.

De totale route van het Dichterspaad Aldegea telt maar liefst 25 kilometer aan wandelplezier en verbindt de wandelpaden Goudtsje paad, Jan Binnes paad, Oerden paad, Wietske Hattumspaad en het Fokke Wietske paad met elkaar.

De route kan ook per fiets worden afgelegd, maar op enkele punten zal moeten worden afgestapt om met de fiets aan de hand de tocht te vervolgen.

Langs het pad zijn ook verschillende panelen aanwezig van de historische wandel- en fietsroute van Oudega. Behalve de informatie op het paneel is er via een QR code meer achtergrond informatie te verkrijgen.

De werkgroepleden *Dichterspaad Aldegea* wensen u veel wandelplezier toe!

Karen Bies, Meindert de Boer, Antsje Mud, Michiel de Wal en Hendrik van der Zee

Oudega, 21 oktober 2023

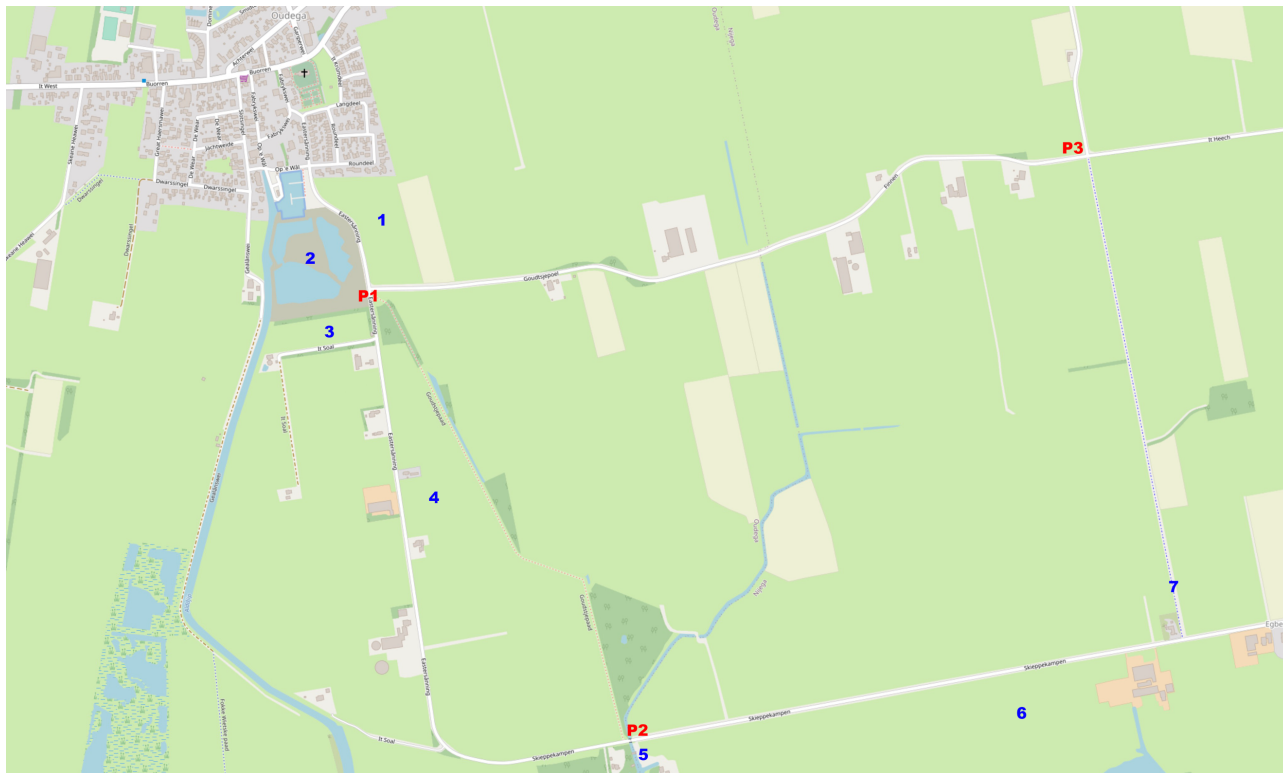

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudega.info/dichterspaad/

Wandelroute [± 25 kilometer]

De route start bij het parkeerterrein aan de Eastersânning.

Steek de weg over richting oosten **naar de ingang van het Goudtsje paad**

Startpaneel 1

P1 met het gedicht *Voor Tender* van Jan Ketelaar.

1: Mienschar

De weilanden waren het vroegere *Mienschar*, het gemeenschappelijke weidegebied.

2: Kikkertspôle

In het kader van *Oudega aan het Water* is dit gebied opnieuw onder water gezet in 2022 – 2023 en vormt nu een onderdeel van de nieuwe *jachthaven Alddijp* van Oudega. Het eiland heet *de Kikkertspôle*.

Voor 1929 was hier het water van *de Oudegaaster Zanding* en lag het stuk grond, waar nu het eiland is gemaakt, droog bij laag water. Ook toen had het de naam Kikkertspôle. De Oudegaaster Zanding is rond 1927-1928 drooggemalen en werd polder Oudegaaster Zanding.

3: IJsbaan

IJsbaan van *IJsclub Oosterzanding*.

Volg het wandelpad in het begin en halverwege een zitbank **tot aan het einde bij de Skieppekampen en sla linksaf** richting oosten

Met een bijdrage vanuit het buurtbudget is het zitbankje halverwege het pad, in 2015 gerealiseerd. Het schilderwerk is in 2017 gedaan door cliënten van de dagbesteding *Tierelantuintje*. Het bankje werd onthuld tijdens de eerste *Alle-om-Slachte kuiertocht* op 24 juni 2017.

4: polder Oudegaaster Zanding

De grond rechts is onderdeel van de polder *de Oudegaaster Zanding*

Paneel 2

Aan het einde van het pad na ± 1 kilometer **P2** met het gedicht *De jacht* van Elbrich Vreeling.

Sla linksaf richting oosten **de Skieppekampen in**

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudega.info/dichterspaad/

5: Wopkesleatten

Het water aan de overkant van de weg richting zuiden is *Wopkesleatten*, een vroegere waterverbinding van Smalle Ee en Drachten door de Oosterzanding via de Zetsloot naar de Wijde Ee.

6: Mesolitisch kamp

Op een plaats aan de Skieppekampen nabij Oudega, maar eigenlijk behorend tot het dorpsgebied van Nijega, verrichtte het Fries Museum in de zomer van 1989 een proef onderzoek. In februari / maart 1990 kwam er een vervolgonderzoek. In vijf weken tijd werd een deel van een Mesolitisch kamp blootgelegd, met zeker de resten van vijf vuurhaarden. Het kamp dateert uit ca 5500 vóór Chr. en behoort toe aan de Leijen-Wartena-cultuur.

Sla na Skieppekampen 25 witte huis linksaf richting noorden het pad *Eibertsgeasten* in

7: Geastenreed

Het pad wordt ook wel de *Geastenreed* genoemd en is rond 1925 door de kerk van Nijega aangelegd.

Paneel 3

Aan het einde van het pad **P3** met het gedicht *Sweltsjes* van Aukje-Tjitske Dieleman-Hovinga.

Ga bij de kruising Goudtsjepoel / it Heech / Stienkampen / rechtdoor, de Stienkampen in

Sla aan het einde van de Stienkampen linksaf richting westen de Aldegeasterdyk in

8: Transformatorhuisje

Rechts het transformatorhuisje, een ontmoetingsplek voor jongeren om achter het gebouw stiekem te zoenen. Het verwaarloosde huisje werd in 2019 door twee schilders in regenboogkleuren met graffiti bespoten. Drie dichters hebben er een gedicht op geschilderd, waarvan 1 in het Fries.

Loop over het fietspad langs de Aldegeasterdyk richting westen

9: Rijksmonument *Blauwe Stien* & Kunstwerk *Slach by Aldegea*

De *Blauwe Stien* werd al aangegeven op de kaart van Christianus Schotanus' beschrijving van de grietenij Smallerland uit 1664. Volgens één verhaal zijn de krassen op de kei veroorzaakt door soldaten van bisschop Bernard van Galen Bommen Berend, die in 1672 deze streken afstroopten. Ook wordt beweerd dat de steen een merkteken was in een stelsel van heidense cultusplaatsen of de laatste rustplaats van ene pater Boudewijn van het klooster Smalle Ee. Waarschijnlijk betreft het een steen, die de grens tussen de dorpsgebieden van Nijega en Oudega markeerde.

De bijenkorf van Oudega vertelt het verhaal van de plunderende troepen van de Bisschop van Münster en is gemaakt in het kader van het project Woodland Art dat een onderdeel was van de Legacy van LF2018.

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudega.info/dichterspaad/

De Munsterse troepen kwamen plunderen vanuit Groningen naar Fryslân. Terwijl het hoofdleger verslagen uitrustte op de heide van Suameer ging een groep plunders richting Oudega. De Oudegaasters waren gewaarschuwd. Er werd besloten een geul te graven in de Oudegaasterdyk, destijds de enige toegangsweg naar Oudega. Door de natte zomer lagen de landen rondom onder water. Aan de kant van Nijega werd een wal van eggen, ploegen en bijenkorven gemaakt. Aan de Oudegaaster kant lagen gewapende mannen te wachten achter een aardewal. De Munsterse plunderaard werden echter zo verrast door de bijen dat ze op de vlucht sloegen en zo hebben de bijen ons in 1672 gered. De blauwe steen waarop de aanvoerder zijn zwaard uit woede kapot sloeg, staat dan ook op steenworp afstand van dit ingenieuze kunstwerk dat het boze bijenvolk van weleer eert.

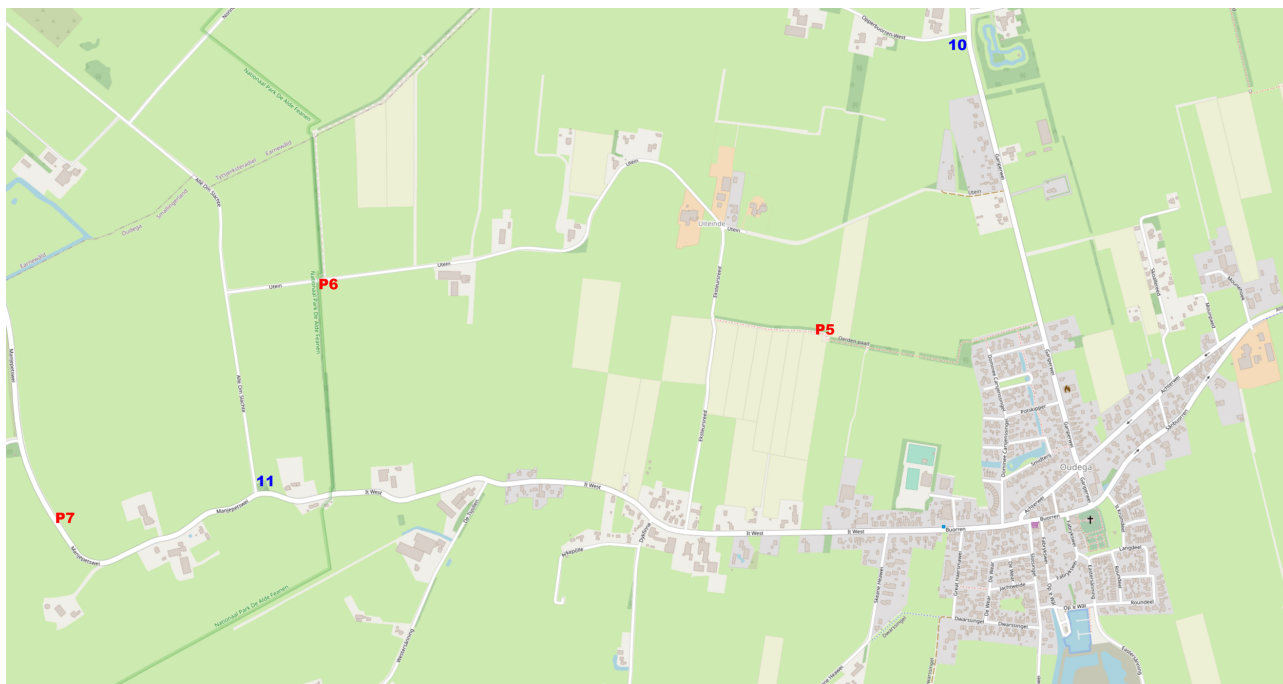
Ga na ± 1 kilometer het Jan Binnes paad in richting noorden

Het *Jan Binnes paad* is vernoemd naar Jan Binnes van der Wal 1911 – 2007 die in zijn vrije tijd zo'n zestig miniatuur objecten maakte van beroepen die vroeger in Oudega werden uitgeoefend. Het pad loopt vanaf de Aldegeasterdyk door een bosstrook langs de weilanden om uiteindelijk na ± 1,2 kilometer te eindigen op de Opperbuorren-East. Aan de Aldegeasterdyk een kubus van Cortenstaal die de naam van het pad aangeeft. De kubus werd mogelijk gemaakt met behulp van het buurtbudget van de gemeente Smallingerland. Hindernis in het pad was een brede sloot, halverwege de route. De huidige brug was meer een evenwichtsbalk dan een volwaardige overbrugging en vormde een hinderlijke barrière. Met behulp van het buurtbudget is er in 2017 een nieuwe brug gerealiseerd. Halverwege het pad een zitbank met een tekst van *Loesje*, in 2020 gerealiseerd met behulp van het buurtbudget.

Paneel 4

Bij de ingang van het Jan Binnes paad **P4** met het gedicht *untweitsje* van *Carla van der Zwaag*.

Sla aan het einde van het Jan Binnes paad linksaf de Opperbuorren-East in richting westen

Sla op de kruising linksaf de Gariperwei in richting zuiden

10: Luchtwachtpost

Hier realiseerde Stichting Hattum de Vries in november 2023 een kunstwerk ter herinnering aan de Koude Oorlog.

Aan de Gariperwei stond een uitkijktoren om Russische vliegtuigen mee op te sporen. Terugggevonden brokstukken van deze uitkijktoren vormen het kunstwerk. De zogenaamde *luchtwachtpost* werd in de zomer van 1954 gerealiseerd en de 7.32 meter hoge toren stond achter het huis aan de Gariperwei 55. De luchtwachtpost woog 29.313 kilo en kostte fl. 9.500,--.

De toren werd bemest door leden van het Korps Luchtwachtdienst KLD – in de volksmond Kijken, Luisteren en Doorgeven genoemd. De dienst was onderdeel van het Commando Luchtverdediging van de Koninklijke Landmacht. De vrijwillige waarnemers waren belast met observatie en melding van in het nationale luchtruim binnengedrongen vijandelijke vliegtuigen, met name uit de Sovjet-Unie. Het doel was om met zichtkijkers en gehoor signaleren, melden en volgen van vliegtuigen die beneden het toenmalige radarbereik vlogen minder dan 1.500 meter. Naast vliegtuigobservaties en eventuele verdachte scheepsbewegingen meldden de vrijwilligers ook bijzonderheden over de lokale situatie en het weer. Ook landingen van parachutisten moesten gemeld worden. Er was een netwerk van 276 observatieposten, verspreid over heel Nederland. In 1969 is de toren afgebroken.

Sla na ± 800 meter voor Gariperwei 35 rechtsaf richting westen het Oerden paad in

Het *Oerden paad* verbindt de Gariperwei met de Eksteursreed en werd in de volksmond het *hondenpoepaad* genoemd. In overleg met de Stichting Hattum de Vries kreeg het pad in 2022 de naam *Oerden paad* en werd bij het begin- en eindpunt een naambord van Cortenstaal geplaatst. Oerden betekent landpunt. Deze naam gold vroeger de landerijen tussen de Eksteursreed en de Gariperwei.

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudega.info/dichterspaad/

Een kaart, die in de periode van 1819 tot 1823 door de militair, majoor Huguenin, gemaakt is laat de stukken land zien die samen uitlopen op een landpunt.

Paneel 5

Halverwege het pad een zitbank met daarnaast **P5** met het gedicht *d Ilse | It wekker wurdende lânskip* van Suzan Bosch.

Sla aan het einde van het Oerden paad rechtsaf de Eksteursreed in richting noorden

Loop met de bocht mee naar links, de Eksteursreed gaat hier over in Utein en volg het Utein tot aan de bosstrook ± 1.200 meter

Paneel 6

Aan de noordzijde van de weg **P6** met het gedicht *Grinzen* van Wil Stelling.

Sla linksaf richting zuiden **het Wietske Hattums paad in** bij de zitbank

Het *Wietske Hattums paad* verbindt Utein met it West. Hier is ook de grens van het *Nationaal Park de Alde Feanen*.

Het pad is vernoemd naar Wietske Hattums de Vries, dochter van Hattum en Jantsje de Vries, geboren 23 februari 1915, overleden op 15 mei 2006. Ze heeft altijd het fietsenwinkeltje gerund op it West 18. De naam *Wietske Hattums Paad* is aan dit wandelpad gegeven omdat het uitkomt of start bij het huis waar Wietske haar pake en beppe woonden en haar vader is geboren.

Sla aan het einde van het Wietske Hattums paad rechtsaf richting westen **it West in**

11: Ooievaarsnest & waterkering

Op de kruising it West / Alle-om-Slachte / Manjepetswei het Ooievaarsnest van Cortenstaal.

Jarenlang had Oudega een ooievaarsnest in de tuin van de historische pastoriewoning *Kerckebosch* aan de Buorren 7. De ooievaar was een trouwe en graag geziene gast, die ieder jaar met z'n geklepper voor reuring in het dorp zorgde. Niet voor niets liet de *Feriening foar Doarpsbelang Aldegea* de ooievaar vereeuwigen in een van de drie boomkunstwerken in het Albert Faberpark.

Met het verdwijnen van het markante ooievaarsnest in de pastorietaan, moesten inwoners van Oudega het doen met het houten beeld. Met behulp van het buurtbudget is het ooievaarsnest in 2020 gerealiseerd, met de tekst *Wolkom yn Aldegea*.

De Alle-Om-Slachte is een oude waterkering.

Vervolg de weg die hier overgaat in Manjepetswei

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudega.info/dichterspaad/

Paneel 7

Bij zitbank *de Stijl P7* met het gedicht *Zomerlessen* van Job Degenaar.

Met een bijdrage vanuit het buurtbudget is dit zitbankje in 2015 gerealiseerd. Het schilderwerk is in 2017 gedaan door cliënten van de dagbesteding *Tierelantuintje*. Het bankje werd onthuld tijdens de eerste *Alle-om-Slachte kuiertocht* op 24 juni 2017. Omdat 2017 het *Stijljaar* was is dit bankje geschilderd in de kleuren van de Stijl.

Sla na ± 250 meter linksaf richting westen **en vervolg hier de Manjepetswei**

12: Pettebosk

Het *Pettebosk* is een stukje natuur in *Nationaal Park De Alde Feanen* met een speelbos met rietvelden, speelweide en moerasbos. Eigenlijk is het de Alde Feanen in het klein zodat kinderen spelenderwijs kennis kunnen maken met de natuur. Door de natuurspeeltuin is er een uitdagende route uitgezet voor kinderen met verschillende touwbruggen, klimpalen en een survivalbaan.

13: Turfwinning

Aan weerszijden van de Manjepetswei waren vroeger ondiepe vergravingen voor turfwinning voor eigen gebruik.

Sla aan het einde van de Manjepetswei rechtsaf de Koaidyk in en sla na ± 30 meter linksaf het fietspad in Het fietspad slingert langs het water *Krúsdobbe* met recreatiearken

14: Krúsdobbe

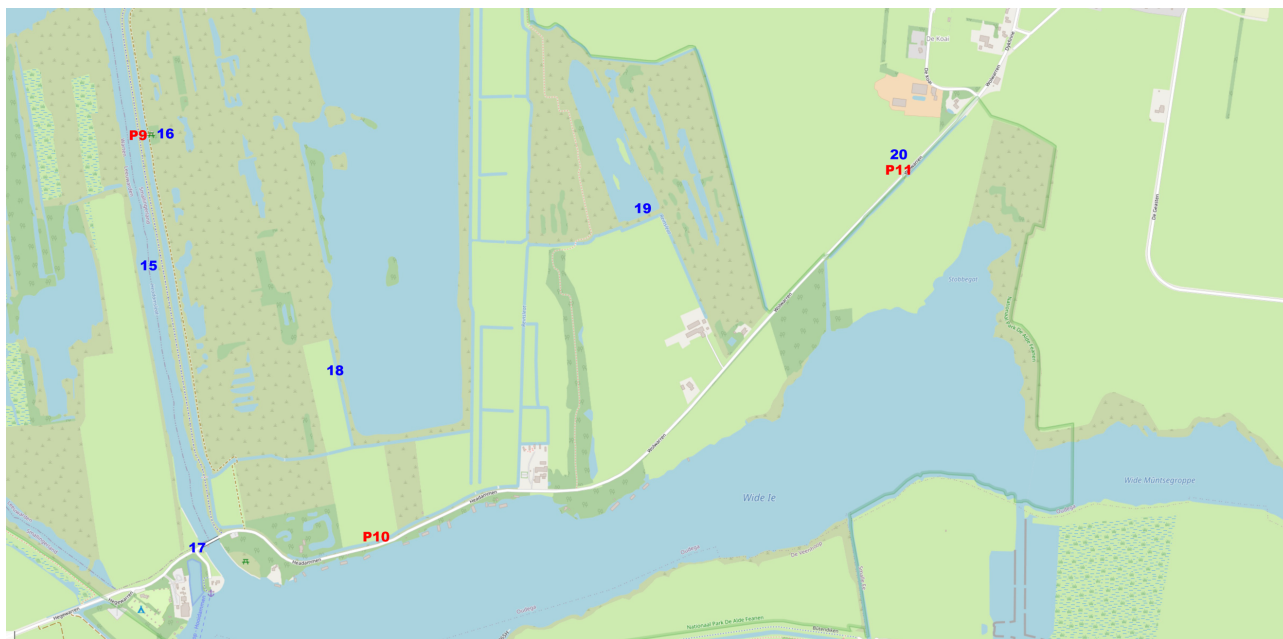
Krúsdobbe, uitmonding van de Geeuw, riviertje vanuit Oudega naar Grouw, door de Westering. Droggelegd in 1922.

Paneel 8

Op het kruispunt met de zandweg Geau bij de houten brug **P8** met het gedicht *Kearpunt* van Ytje Clossen.

15: Headamsleat

De Headamsleat is een vaarwater, gegraven voor afvoer van turf uit Drachten 1656 – 1664.

Paneel 9

Bij uitkijktoren *Romsicht P9* met het gedicht *De tijd* van Henk Moltmaker.

16: Romsicht

De uitkijktoren is 13 meter hoog en biedt hiermee een prachtig uitzicht over de Jan Durkspolder en de Alde Feanen. Het dak is bedekt met riet dat in de polder zelf gewonnen is en het houten onderstel is van Europees FSC gekeurd eikenhout. De toren is gebouwd op het fundament van een boerderij, genaamd *Romsicht*, die in 1967 werd afgebroken. De plannen voor realisatie van dit uitzichtpunt waren er al lang, maar na een schenking van de Hedwig Carolinastichting kon begonnen worden met de bouw. De toren geeft uitzicht over de Jan Durkspolder en Wolwarren.

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudega.info/dichterspaad/

Sla aan het einde van het wandel/fietspad langs de Headamsleat, linksaf richting oosten de Headammen in

17: Hegewarren

Toegang naar de hooilanden *De Hooge Warren*. De Hegewarren is een veenpolder ten zuiden van het *Nationaal Park De Alde Feanen*. De polder is omsloten door water, natuur- en recreatiegebieden. Door oxidatie van het veen, daalt de bodem. Dit heeft verregaande consequenties voor het waterbeheer van de polder. Ook leidt het tot verdere verdroging van omliggende natuurgebieden en er komt CO₂ vrij. Veehouders in de polder ervaren de gevolgen van bodemdaling. Daarnaast levert de ligging van de polder tegen de Alde Feanen aan grote beperkingen op voor hun bedrijfsvoering. Dit geeft onzekerheid voor de toekomst. Een nieuw perspectief voor de polder is nodig, want de bodem zakt. Elk jaar klinkt de veenlaag weer een stukje in. Dit kan op de lange termijn niet doorgaan, omdat het steeds moeilijker wordt de polder goed te beheren. De Hegewarren is aangewezen als gebied om op zoek te gaan naar oplossingen voor de daling van de bodem. Er wordt gezocht naar een nieuw toekomstperspectief voor de Hegewarren; een perspectief waar ook andere veenweidegebieden straks van kunnen leren.

18: Jan Durkspolder

De Jan Durkspolder is onderdeel van *Nationaal Park De Alde Feanen*. De Jan Durkspolder is een laagveen-, moeras-, weidegebied met een aantal grote petgaten. Verspreid zijn een aantal bosschages van onder andere berk en els vermengd met gagel te vinden. Dit gecombineerd met rietkragen, sloten en petgaten maakt het een gebied bij uitstek voor water- en rietvogels. Er zijn dodaars, geoorde fuut, lepelaar, kuifeend, rietgors, sprinkhaanzanger, maar ook weidevogels als ganzen, gele kwikstaart, boerenzwaluw en ooievaars te vinden. Door het gebied lopen twee paden die beide een vogelhut aan doen en er is nog een uitzichtpunt van waaruit het hele gebied te overzien is. De grootste van de twee hutten is rolstoelvriendelijk. Daarnaast is het gebied ook deels toegankelijk met een kano. De ondergelopen polder is winterdag de ideale plek om te starten met schaatsen op natuurijs want het water is er ondiep. In de Jan Durkspolder wordt aan *cyclisch* peilbeheer gedaan. Gedurende een aantal jaren zal er in het voorjaar uit het gebied zoveel water worden gemalen, dat er een natte, slikkige bodem overblijft waarop moerasplanten kunnen groeien. Ten noorden van de Jan Durkspolder ligt een gebied dat gedurende diezelfde periode juist onder water wordt gezet. Overwinterende en foeragerende watervogels kunnen daar dan goed terecht. Na een aantal jaren worden de rollen omgedraaid. Dan komt de Jan Durkspolder onder water, terwijl het andere gebied wordt bemaald. En zo blijft de cyclus zich herhalen. Door deze beheersmaatregelen komt er aanzienlijk meer variatie in het moerasgebied.

Paneel 10

Tegenover *Brêgeham* aan het water Wijde Ee en het zitbankje met tekst **P10** met het gedicht *Skilder en skriuwer* van Jurjen van der Meer.

Loop verder door op Headammen die overgaat in Wolwarren

19: Wolwarren

Aan de noordzijde moeraslandschap De Wolwarren. Bijzonder aan dit gebied is dat de zeldzame Noordse woelmuis er voorkomt, weliswaar in een klein aantal. Om die kwetsbare populatie in stand te houden wordt het waterpeil in het terrein door It Fryske Gea hoog gehouden. Noordse woelmuizen houden namelijk van een natte omgeving. Daarin kunnen ze goed gedijen en hebben ze geen concurrentie van andere muizensoorten.

Paneel 11

Bij molen windmotor *Barfjild* **P11** met het gedicht *Fytse* van Carla van der Zwaag.

20: Barfjild

Molens hebben een belangrijke rol gespeeld in het waterrijke westelijke deel van de gemeente Smallingerland. In de Jan Durkspolder stonden in de negentiende eeuw vooral tjaskers, kleine molens met vier wieken. Nadeel was dat ze met de hand op de wind moesten worden gezet. Toen dan ook in 1910 de Amerikaanse windmotor op de markt kwam, werden langzamerhand alle tjaskers vervangen. Tegenwoordig staan in deze omgeving nog vijf windmotoren, waarvan er twee nog in bedrijf zijn. Deze windmotor is rond 1915 geplaatst en bestaat in zijn geheel uit metalen onderdelen. Op tweederde bevindt zich het bordes, dat bereikbaar is via een ladder. De windroos met achttien bladen staat verticaal en draait een as rond die in verbinding staat met een bemalingsinstallatie in de gesloten onderbouw. De molen is niet meer in gebruik, vanwege de gewijzigde functie van het gebied.

Vervolg Wolwarren die overgaat in Dykfinne en sla rechtsaf richting oosten de Skeane Heawei in

Vervolg de Skeane Heawei tot aan het kruispunt met kunstwerk Livius en sla rechtsaf richting zuiden de Geasten in

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudega.info/dichterspaad/

Paneel 12

Bij kunstwerk Livius **P12** met het gedicht *De kûlizen* van Arjan Hut.

21: Livius

In 2012 zou de Stichting *Livius Op Nij Bigoun*, die de *Iepenloftspullen Aldegea* organiseerde, 65 jaar bestaan. Na overleg tussen de Stichting en de gemeente Smallingerland ontstond het idee om een herinnering te creëren aan de iepenloftspullen in Oudega. Kunstenaar Anne Woudwijk kwam met een prachtig idee om de geschiedenis van De Haersma's te verbeelden in het kunstwerk *Livius*. Er werd voor deze plek gekozen, omdat dit bijna op het oorspronkelijke grondgebied van de Haersma's is en vlakbij de locatie waar het iepenloftspul één keer in de 10 jaar plaatsvond. Naast de gemeentelijke bijdrage is er ook vanuit *plattelânsprojecten* een subsidie voor dit kunstwerk verstrekt. Daarom waren oud-gedeputeerde Bertus Mulder van de Provincie Fryslân en wethouder Ties Zweers van de gemeente Smallingerland zaterdagmiddag 18 juni 2011 bij de officiële onthulling aanwezig. Muziek was er van de Friese zanger Doede Veeman.

22: De Geasten

De Geasten is een buurtschap. Het vormt eigenlijk het zuidwestelijke buitengebied van Oudega waar het formeel onder valt. De bewoning van de buurtschap ligt aan De Geasten, de Skeane Heawei en de Dykfinne. De buurtschap is ontstaan doordat er in 15^e of 16^e eeuw bewoning is gekomen in de Gaasterpolder. In 1543 werd het vermeld als Die Gasten, in datzelfde jaar is er ook sprake van Gheestbuyr wat waarschijnlijk naar dezelfde plaats verwijst. Rond 1700 en in de 19^e eeuw werd de spelling De Gaasten gebruikt. De oorsprong ligt aan de Skeane Heawei en vanuit daar is De Gaasten doorgegroeid. Aan de westkant van de buurtschap lag er een tijd lang een eendenkooi.

Paneel 13

Bij de ingang van het nieuwe Fokke Wietske paad **P13** met het gedicht *Weg* van Job Degenaar.

23: Fokke Wietske paad nieuw

Ingang naar nieuwe *Fokke Wietske paad*. In het kader van *Oudega aan het Water* is het oorspronkelijke pad voor een symbolisch bedrag van € 1,- verkocht aan de gemeente Smallingerland en is hier een nieuw pad aangelegd door de gemeente Smallingerland, met dezelfde naam.

Nadat het oorspronkelijke *Fokke Wietske paad* onder water komt te staan ten behoeve van het nieuwe meer de Nije Aldegeaster Sanning gaat de route hier verder. Op dit moment loopt het pad nog dood.

Loop verder op de Geasten tot aan het doodlopende eindpunt en sla daar linksaf richting noorden het oorspronkelijke Fokke Wietske paad in

24: Fokke Wietske paad oorspronkelijk

Het *Fokke Wietske paad* is vernoemd naar Fokke de Jong geboren op 16 oktober 1910 te Eernewoude en overleden op 25 juni 1988 te Oudega; op 17 mei 1935 getrouwd met en Wietske Jans Jongsma. De zoon van Fokke de Jong huurde/pachtte het land van zijn vader. Toen hij besloot zijn bedrijf te beëindigen werden de landerijen door de familie de Jong verkocht. Het pad werd echter al jarenlang, met goedvinden van de familie de Jong, gebruikt als wandel- en fietspad. Om de wandelaars toch de gelegenheid te laten behouden om van het pad gebruik te blijven maken, besloot de familie het pad buiten de verkoop te houden. De grond met het pad is in 1987 voor het symbolische bedrag van fl. 1,- verkocht aan de *Feriening foar Doarpsbelang Aldegea* die het de naam van de schenkers gaf: *Fokke Wietske paad*.

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudega.info/dichterspaad/

De knotwilgen langs het pad worden eens in de 3 jaar geknot door vrijwilligers van de *Fûgelwacht Aldegea*.
In het kader van *Oudega aan het Water* komt het pad onder water te staan en komt hier het nieuwe meer met de naam de *Nije Aldegeaster Sânnig*.

25: Mennistepolle

Als in 1975 de Bataafse Republiek wordt uitgeroepen moet grietman Hector Livius van Haersma vluchten. Hij vindt een schuilplaats op een eilandje, de Mennistenpolle, in de Oudegaaster Zanding, eigendom van de Doopsgezinde kerk van Drachten. Schoolmeester Abraham Nicolai roeit hier elke avond naar toe om de grietman van eten en drinken te voorzien.

Sla aan het einde van het Fokke Wietske paad linksaf richting noorden **en ga het verharde pad de Gealânswei in, langs het Alddijp**

Paneel 14

Bij de ingang van het nieuwe Fokke Wietske paad voor gemaal Gealannen, bij het informatiepaneel van de beleeftoute **P14** met het gedicht *Libbenspaad* van Lara Kool-de Vries.

26: gemaal Gealannen

Het oude gemaal van waterschap *De Gealannen*, nu woning.

Loop verder op de Gealânswei richting noorden

Paneel 15

Bij kunstwerk *Tichtset* **P15** met het gedicht *Hûndert rûntsjes rûn* van Reina Greet Smeink-Kroodsma.

27: Tichtset

Het kunstwerk *Tichtset* onthuld op 3 juli 2015 toont een schets van de authentieke wijze van palingvissen en staat op de plaats waar het arkje van Piebe de Jong jarenlang lag. Piebe de Jong was de laatste palingvisser met een *tichtset*. Een zogenaamde aalstal, een dwars door het water geplaatste afsluiting die geheel of gedeeltelijk uit visnetten en/of fuiken bestaat.

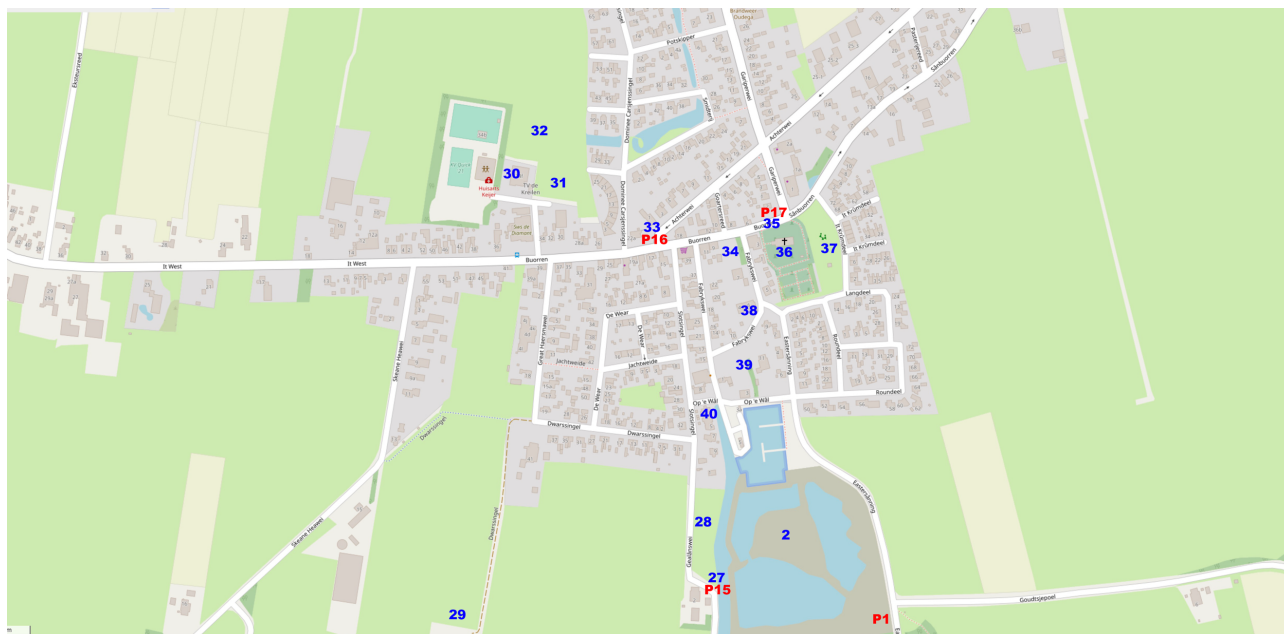
28: Camperplaats Fiverkant

Kampeerplaats voor 10 campers. De naam is ontleend naar de voormalige vijver van de Groot Haersma-State.

Sla aan het einde van de Gealânswei linksaf richting westen **de Dwarssingel in**

29: Great Haersma State

Aulus van Haersma en zijn vrouw Catharine van Scheltinga kopen in 1640 de Kloosterzathe. Deze zathe stond ongeveer waar nu de boerderij aan de Dwarssingel 41 staat. De Kloosterzathe wordt afgebroken en in 1644 / 1665 wordt de Great Haersma State gebouwd. Hier wonen de Van Haersma's, grietmannen van Smallingerland. In 1839 overlijdt Hector Livius van Haersma en er zijn geen opvolgers. De State is in 1841 afgebroken.

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudega.info/dichterspaad/

Ga aan het einde van de Dwarssingel rechtdoor, het fietspad *Skean paad* in

Sla aan het einde van het *Skean paad* rechtsaf richting noorden de *Skeane Heawei* in

Sla aan het einde van de *Skeane Heawei* rechtsaf richting oosten de *Buurren* in

Loop verder door de *Buurren*, bij de kruising met de *Gariperwei* ga rechtdoor de *Sânbuorren* in

30: MFC De Gearrin & IKC De Diamant

Op 2 mei 2015 werd het Multi Functionele Centrum *MFC De Gearrin* geopend door burgemeester Tjeerd van Bekkum. In het MFC zijn verschillende verenigingen actief: Korfbalvereniging Quick'21; Volleybalvereniging RSO en Gymnastiekvereniging RSO; Survivalrun vereniging *Oerol Blauwe Plakken*; huisartsenpraktijk Oudega; Jeugdsoos Oudega; Trefpunt *Graach Dien* en de oudheidskamer *De Gearstal* van Stichting Hattum de Vries.

De Tennis en Padelvereniging *De Kreilen* is verplaatst naar het terrein achter het MFC en op het voormalige terrein van de tennisvereniging is op 9 september 2022 het nieuwe *Kindcentrum De Diamant* geopend.

31: Parkeerterrein

Het nieuwe parkeerterrein werd gerealiseerd in juli 2023

32: Evenemententerrein

Evenemententerrein van de *Feriening foar Doarpsbelang Aldegea* dat o.a. wordt gebruikt voor het dorpsfeest

Paneel 16

Bij kunstwerk *Steentijd P16* met het gedicht *Cupido* van Syds Wiersma.

33: Kunstwerk *Steentijd*

In dit kunstproject zijn stenen van verschillende grootte gebruikt. De grote oersteen symboliseer het primitieve leven en de jagende mens, zo'n 12.000 jaar geleden. Omringd door kleine keien markeert een grote zwerfkei hun gebied. Een liggend stuk wit graniet, dat tevens dienst doet als zitbank, roept herinneringen op aan de ijstijd, toen grote massa's ijs en steen werden aangevoerd uit het Noorden. Op de liggende steen is een reliëf van een rendierkop afgebeeld, dit als symbool voor de prooi waarop men jaagde.

34: *Kerckebosch* rijksmonument

De in 1743 gebouwde pastorie heeft waarschijnlijk op dezelfde plaats een middeleeuwse voorganger gehad; hierover is weinig bekend. Behalve de brand in 1515 heeft er in Oudega ook een grote brand gewoed in 1738 waarbij meerdere panden vanaf de kerk tot voorbij het rechthuis zijn afgebrand. Onder de oorspronkelijke plavuizen van de voormalige kelder van de pastorie treffen we nu nog brandresten aan. Mogelijk is de pastorie toen ook door brand verwoest en pas in 1743 weer herbouwd.

De voormalige pastorie met een Jugendstil-gevel stond bekend onder de naam *De Weme*¹ en kreeg in 1993 de naam *Kerckebosch*. Bekende bewoners waren o.a. ds. A.J. Lieuwens [van 1839 tot 1900 en ds. Carsjens van 1910 tot 1948. De laatste predikant die in de pastorie woonde was ds. Hilco Alkema. In 1971 verkocht de Hervormde Kerk de pastorie en verloor het de functie van pastorie.

Paneel 17

Bij zitbank *Skyline P17* met het gedicht *O frou it is jo oan te sjen* van Harm Woelinga.

35: zitbank *Skyline*

Naast het paneel de zitbank *Skyline*. Met behulp van het buurtbudget is deze zitbank in 2018 gerealiseerd. Het ontwerp is een coproductie van Sabine Liedtke en Auke de Vries. Het bankje is gemaakt van Cortenstaal met uitsneden van de skyline van Oudega, namelijk van links naar rechts: motorschip St. Michaël; knotwilgen langs ijsbaan; it Folksgebou; kerk it Ljochtbeaken; Kerckebosch; bakkerij Lenis; knotwilgen en hek oorspronkelijke Fokke Wietske paad; Sint-Agathatsjerke en paard en wagen. Het bankje is opgedragen aan Hindrik Riemersma, als dank voor 12 jaar voorzitter van de *Feriening foar Doarpsbelang Aldegea*

36: Sint-Agathatsjerke rijksmonument

Deze voormalige Nederlands Hervormde kerk is het oudste monument van de gemeente Smallingerland. Wat opvalt is de datering van de kerk. Vroeger werd een kerk vaak gesticht vanuit een klooster. Het klooster Smelne in Smalle Ee is verantwoordelijk voor de nodige veranderingen binnen de gemeente Smallingerland. Het werd waarschijnlijk voor 1250 gesticht en waarschijnlijk zijn de kerken van Drachten, Kortehemmen, Boornbergum, Opeinde en Nijega van hieruit gesticht. Maar de kerk van Oudega is van ver voor de datering van het klooster en daarmee ook vanuit een andere gemeenschap gesticht.

Deze kerk is gebouwd rond 1090 en gewijd aan de heilige Agatha beschermheilige tegen vuur, brand, natuurrampen. Aan de heilige Agatha, een in de derde eeuw levende Siciliaanse martelares, werd toegeschreven dat zij beschermde tegen brand en bliksem. Haar feestdag wordt gevierd op 5 februari. De heilige werd als speciale beschermmer aangeroepen in tijden van nood.

In 1974 is het buitenmetselwerk hersteld en zijn de leien vernieuwd. Doordat de leisteen aan de weersinvloeden blootstaat keert het langzamerhand terug tot zijn oorspronkelijke staat. Begin 20^e eeuw was de kerk in zodanige staat dat er werd gesproken over sloop. Gelukkig heeft men gekozen voor een grondige restauratie en sindsdien is de kerk voorzien van een leien dakbedekking. Tot dan toe was de kerk bedekt met dakpannen.

¹ Weme is Fries voor woning van pastoor of predikant en stamt af van het oud Friese woord *Wathem* wat gewijde grond betekent

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudega.info/dichterspaad/

Bij het Albert Faber park in de Sânbuorren, sla rechtsaf richting zuiden it Krûmdeel in

37: Albert Faber park

Het *Albert Faber park* is in 1980 aangelegd op initiatief van de *Grietman Oudjaarsploeg* met hulp van veel inwoners. Het park werd op 13 mei 1983 vernoemd naar Albert Faber ° 1904 - † 1985, toen hij afscheid nam als voorzitter van Doarpsbelang.

Albert Faber was behalve 40 jaar postbode, ook 40 jaar voorzitter was van Doarpsbelang; oprichter van de Oranjevereniging 01-11-1945; ouderling van de Ned. Hervormde Kerk 1962-1975; oprichter en secretaris evangelisatievereniging [1938-1968]; actief in plaatselijke, gemeentelijke en provinciaalbestuur van de CHU; gemeenteraadslid CHU

Het park bestaat uit een afgescheiden dierenweide, een open speelweide met verschillende speeltoestellen, een wandelpad door het park en een rustpunt met 2 picknickbanken. Eigenaar van de grond is de gemeente Smallingerland, het park wordt beheerd door de *Feriening foar Doarpsbelang Aldegea* die een vrijwilliger heeft aangesteld voor de dagelijkse verzorging van de dieren. Op het terrein is een nachtverblijf voor de verschillende dieren.

In het Albert Faber park aan de kant van de Sânbuorren heeft kunstenaar Rolf Döderlein de Win uit Boornbergum in 2017 in 6 dagen tijd met een kettingzaag beelden van de stammen van 3 meer dan 100 jaar oude populieren gemaakt. De bomen waren recent gekapt i.v.m. houtrot en vormden met de vallende takken een gevaar voor de verkeersveiligheid. Het gouden idee werd geleverd door de elfjarige Marijn Kleinhuis, die opperde om er drie teruggekeerde dieren in te verwerken.

Zowel de ooievaar als de otter en de uil waren nagenoeg verdwenen uit de omgeving van Oudega, maar ze hebben weer een toekomst gekregen dankzij de inzet van dorpsbewoners en natuurorganisaties. Zo zijn de ooievaars succesvol teruggefokt door het station *Eibertshiem* in Earnewâld, op initiatief van drie lokale vogelwachten en It Fryske Gea. Die natuurorganisatie zorgt ook voor het uitzetten van otters, waarvoor dorpsgenoot Tjibbe de Jong Eastersânning 20 een opvangstation aan huis heeft. Daarnaast zijn enkele *dorpsgenoten druk met het ringen van uilen en het zoeken naar goede nestmogelijkheden voor de roofvogel in boerderijen*.

Aan het einde van it Krûmdeel sla rechtsaf richting westen het Langdeel in

Sla aan het einde van het Langdeel rechtsaf richting noorden de Eastersânning in en sla direct hierna linksaf de Fabrykswei in

38: Folksgebou

In 1910 werd de pastorie Buorren 7 van de Nederlandse Hervormde Kerk ingrijpend verbouwd. Bij deze verbouw is inbegrepen de afbraak van het koetshuis en het leerhuis bij de pastorie. Omdat dit laatste gebouw niet gemist kon worden als vergaderruimte van de kerk, besloot men een nieuw leerhuis, leerkamer te bouwen op een andere plek. Op de grond, die bij de pastorie hoort, was een pleziertuin, een moestuin en een gedeelte werd gebruikt als bouwland. De grond behoorde bij de pastoralia, d.w.z. dat de predikant die grond beheerde en de opbrengsten en inkomsten er van had. De kavel, bedoeld voor het nieuwe leerhuis moest uit deze pastoralia gekocht worden. De kerkvoogdij was de aankopende partij namens de kerkelijke gemeente en de predikant, beheerder van de pastoralia, was de verkopende partij. Echter de Nederlandse Hervormde Gemeente was op dat moment vacant en dan mag de kerkvoogdij ook als verkopende partij van de pastoralia optreden. Zij kreeg daarvoor toestemming van het Provinciaal Kerkbestuur en op deze manier wordt het vlot geregeld, voordat ds. Carsjens de pastorie betrad.

Van het afbraakmateriaal van de pastorie werd het leerhuis gebouwd, wat nu Folksgebou genoemd wordt. In het bestekboekje van 1910, nodig voor de verbouw van de oude pastorie, staat aangegeven wat voor de bouw van het leerhuis gebruikt moet worden. Zo is de voordeur in het Folksgebou in het woongedeelte van de koster, na op maat gemaakt te zijn, de oude voordeur van de pastorie. Zowel de pastorie als het Folksgebou hebben Jugendstil kenmerken. Deze kunststijl, ook wel art nouveau genoemd, komt op in de periode van 1890 tot 1910 en beïnvloedt de architectuur, de schilderkunst en het interieur. Het kenmerkt zich door gebogen lijnen en versiering aan de gevels en contrast tussen licht en donker. Vaak heeft zo'n gebouw een hoektorentje en een topgevel. Zie de voorkant van het pand.

In 1911 wordt de Coöperatieve Boerenleenbank in Oudega opgericht en ds. Carsjens wordt kassier en houdt zitting in het voorste gedeelte. Het voorste gedeelte heeft dus niet altijd gediend als kosterwoning. Pas toen de kosterwoning aan de Fabrykswei 1, verkocht werd, woont de koster in het Folksgebou.

39: De Nije Hoop

In januari 1900 kwamen een aantal boeren bij elkaar in de herberg van Hendrik Mulder Rechthuis, Buorren 11. Ze kwamen overeen om te proberen hun gezamenlijke hoeveelheid melk bij inschrijving te verkopen aan de omliggende fabrieken om zo een hogere melkprijs te krijgen. Deze opzet mislukte, betrokken fabrieken gaven te kennen hieraan niet mee te willen werken. De gevormde commissie ging niet bij de pakken neerzitten, tijdens een tweede vergadering werden spijkers met koppen geslagen, diezelfde avond nog werd een huis met erf en grond gekocht. Het begin van de zuivelfabriek in Oudega. Er meldden zich 45 leden, samen hadden zij 250 melkkoeien. Het eerste jaar werd alles met handkracht gedaan, maar al in november 1901 werd er een stoommachine aangeschaft. In 1909, 1911 en 1913 volgden er nieuwe verbeteringen. Maar het bleef moeilijk door de te geringe melkaanvoer. In 1916 werd advies ingewonnen bij de overkoepelende vereniging. Het advies luidde dat men beter kon fuseren met de omliggende fabrieken. Aangezien de Ooster- en Westersanding ingepolderd werden alsook de Maadlanden van Eernewoude besloot men om toch door te zetten. In 1921 werden alle fabrieksruimten vergroot en ging men over op elektriciteit. In het boekjaar 1939 - 1940 was de aanvoer gestegen tot meer dan 5.000.000 kg. melk per jaar. Na de oorlog volgden nog enkele verbouwingen en al het koperwerk werd vervangen door roestvrij staal. Maar uiteindelijk bleek de fabriek, op twee na de kleinste van Friesland, niet langer levensvatbaar te zijn. In januari 1966 werd met algemene stemmen besloten een fusie aan te gaan met zuivelfabriek *de Eendracht* in Opeinde. In dat jaar viel het doek voor de zuivelfabriek, 66 jaar lang had de fabriek voor bedrijvigheid in het dorp gezorgd.

Tussen 1967 tot ± 2000 is het gebouw, met de naam *it Miensker*, in gebruik als verenigingsgebouw en cultureel centrum. De exploitatie werd uitgevoerd door een vereniging, een beheerder had de dagelijkse leiding over het pand. In het gebouw zat o.a. een snackbar; een bibliotheek; een beheerderswoning; de Rabobank; grote en kleine vergaderzalen en een grote zaal voor o.a. bruiloften en

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudega.info/dichterspaad/

toneelvoorstellingen, met plaats voor ± 300 mensen. Na beëindiging van de exploitatie werd het pand verkocht aan een projectontwikkelaar die geen kansen heeft gezien het gebouw en gebied te ontwikkelen. Het pand staat leeg en verloedert zienderogen.

In 2018 koopt de gemeente Smallingerland het totaal vervallen fabriekspand en in oktober 2020 is het pand gesloopt. Gemeente Smallingerland, provincie Fryslân en een werkgroep bestaande uit 3 Oudegaster ondernemers en een vertegenwoordiging van Doarpsbelang vormen een werkgroep en met behulp van burgerparticipatie wordt het gebied ontwikkeld. Een ontwikkelgroep uit Oudega koopt het terrein en bouwt hier het nieuwe appartementencomplex *de Nije Hoop*, gerealiseerd in 2023 in het kader van Oudega aan het Water. Het wooncomplex nu als adres Op 'e Wâl 1 staat op het terrein van de voormalige zuivelfabriek 'de Hoop' toen *Fabrykswei 13*.

Sla op de T-splitsing linksaf richting zuiden de Op 'e Wâl in en sla voorbij de voormalige Wellingbar/Skippersseal linksaf [richting oosten] en vervolg de Op 'e Wâl

40: voormalige kunstmestloods

Gjalt Hanzes Welling koopt in 1923 een stuk grond tussen de Haven en de Slotsingel, genaamd 'de Pôlle'. Destijds behoorde de grond toe aan de Great Haersmastate. In 1942 koopt zijn schoonzoon Tjitte de Vries de Pôlle. Tjitte is koopman en handelt al vanaf 1920 in kunstmest. Het gebruik van kunstmest nam toe. Hij liet in eerste instantie de kunstmest per schip aanvoeren en in de haven had hij een mast met giek om de schepen te lossen. De kunstmest werd opgeslagen in de schuur die in 1896 door Gjalt Hanzes Welling werd gekocht en naast zijn café/winkel stond (later de Skippersseal). Zoon Kornelis laat in 1953/1954 een loods bouwen op de Pôlle. De kunstmest ging vanuit het schip in de loods en werd daar verpakt in 50 kg. zakken. In 1958 neemt zijn zuster Trientsje met haar man Fonger Bruinsma de handel over. In 1970 raakt Fonger ziek en hij verkoopt de kunstmesthandel aan Henk Herder. De familie Bruinsma verhuurt de loods, onder andere aan melkboer Rein van der Velde. In de jaren 80 van de 20^e-eeuw verkoopt mev. Bruinsma de loods aan Klaas Wiersma. Voor het behoud van de loods werd in 2018 een rijkssubsidie verstrekt aan de toenmalige eigenaar. In 2020 koopt Jelmer Kleinhuis de loods met als doel hier woningen in te realiseren. In het kader van 'Oudega aan het Water' werden er voorbereidingen getroffen voor het herbestemmen van de voormalige kunstmestloods aan de haven. De nieuwe eigenaar hecht waarde aan het voortbestaan van de historische en beeldbepalende karakteristieke gebouwen in Oudega en vanuit die ideologie is het uiterlijk van de loods behouden. In de loods werden in 2021 vier huurwoningen gerealiseerd die in eerste instantie bestemd zijn voor woningzoekenden uit het dorp, omdat er weinig woningen beschikbaar zijn voor starters, senioren en alleenwonenden. De woningen werden duurzaam, gasloos en energieneutraal gebouwd. Naast de loods werd nog een woonhuis gebouwd.

Sla vlak voor de kruising Op 'e Wâl / Roundeel / Eastersânning rechtsaf richting zuiden en loop langs het water over het eiland Kikkertspôle terug naar het startpunt / eindpunt

Eernewald

Natuurlijk Park de Alde Feanen

Vakantiepark It Wiid

Multifunctioneel Centrum de Gearm

Achterwei

MIDDELBUREN

DE GAASTEN

DE KOOI

EGBERTSGAASTEN

Hotel-Restaurant Ie-Sicht

Smalle Ee - Strand

BUITENSTVERLAAT

Eplejock Horse & Rider Drachten

Paneel 1

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudegea.info/dichterspaad/

Voor Tender

er was eens grond
en uit die grond
kwam een klein groen puntje

ze zeiden
wie ben jij
wat doe jij daar
wat wil jij
ze pakten het
betastten het

zeiden
kun jij niet meer
heb jij niet meer
is het wel goed
dat jij daar bent

moet jij niet anders
kun jij ook beter
zijn er ook meer van jou

het puntje zei niets

en toen ze het weer terug stopten
kon je een klein zuchtje horen
als je goed luisterde

er kwam een vrouw voorbij die zei
elk schepsel is een werelddeel
dat zei die vrouw
ik zweer het je

www.janketelaar.nl

De jacht

Heit slûpt de keamer rûn,
as in tiger troch de jungle.
Opstrûpte mouwen, 't swit
rint 'm oer de kop. By it
finster hâldt er stil, wapen
yn 'e oanslach en hellet
dan oer-grys-lik út! Foeteret,
suchtet, flokt mei reade holle.

Wy meie heit net steure,
dat fiele wy oan alles. Hy
springt fan bank nei finster
en fan it finster nei de
kast - it gesicht no as in
byt - de keamer swier fan
testosteron en adrenaline.

Foar de kast hâldt hy
de siken yn, bûcht justjes
troch de knibbels en giet
yn oanfalshâlding stean:

PETS!
RAAK!
YES!

In steande ovaasje foar ús
grutte held, dy't glunderet
en grutsk syn proai toant
oan it publyk:

*in grouwe
blauwe
mich.*

Elbrich Vreeling

Paneel 3

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudegea.info/dichterspaad/

Sweltjes

Jim alfabet kin ik net ûntsiferje
nea ha ik jim wjukslach leard
jim binne fiifdiminsjonaal
en links- of rjochtsom te sofistikeard
foar myn ienfâldich begryp

Lit it in kombinaasje wêze
fan jim gepiip, de hichte, it lûd, it momint,
en jim meneuvels, jim dûnsjen,
dy't taal fuortbringt

en sa't jim ûnder en boppe elkoar
om en neiby en oeral krekt bywei
giselje en troch lytse kieren sjitte
de kearn sjen litte fan it libben

michjes ite, fleanen leare
partner fine, pearje,
strieke garje, drek boetseare

sa begripe jim elkoar en witte
wat ik noch leare moat

ik kin net oan jim tippe
net iens jim freegje
om it koart en dúdlik
út te lizzen

Aukje-Tjitske

Untweitsje

Oranje luorket sy oer de râne
as se stadich út it bêd fan de nacht krûpt
rekt har út mei stjerreitsjende strielen
waaiert in kleuretekken oer dampige greiden
kibbet mei wolken yn it swurk
tutet waarm de kij, de boer
set de hoanne oan ta kraaien
is ree om ûnderweis te gean
My struit se goudsplinters yn it hert.

Carla van der Zwaag

Paneel 5

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingertland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudegea.info/dichterspaad/

Ilse | it wekker wurdende lânskip

Doe't ik sliepte
yn myn lyts teäter
fan griene stikjes tekken
dreamde ik fan stânfêstige beammen

út de kûlissen wei
hearde ik harren sêft fluitsjen:
de Elzen fan 'e tuskentiid
yn slommerjende noaten
fûn yn 'e Noardewyn
toanen fan beskieden beloften
en roaskleurichheid

Nij fuotljocht
op in oare foarstelling.

Brekber, brekber diele wy,
de wrâld as ús poadium
de natuer as spiler
sûnder iennich publyk
allinnich noch de minsken fan it ljocht

Suzan Bosch

Paneel 6

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudegea.info/dichterspaad/

Grinzen

Hoe sil ik it lân beneame dat
Deastil en ûnbekend
Earne yn 'e fierte wachtet
Dêr
Wêr't it libben net mear rint
Hoe sil ik de dei betsjutte
Hoe de tiid
Dy't nimmen wit
Swalkjend oan de lêste grinzen
Doarmjend
Ta de lêste rit
Hoe sil hear en hôf tegearre
Ienris noch myn each beslaan
It farwol fan 't ierdske libben
Strieljend ta in ljochte baan
Ienris
Sil ik alles witte
Wat myn geast te dreamen jout
Sil ik yn dy fiere fierte
Skôgje
Wat my is tabetroud

Wil Stelling

Paneel 7

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudegea.info/dichterspaad/

Zomerlessen

Petje af, hoor, Zomer, voor je theater
vol leeuwerikzang, dierlijke drang
en hints dat jeugdige baldadigheid
snel wijzer, grijzer wordt

Een monument voor jou
omdat het je steeds weer lukt
ons die verdraaide spiegel
voor te houden

Aan jouw impact kan de rest niet
tippen: Herfst de bladervalpoëet
Winter kale wijsbegeerte, Lente
louder zinsbedrog

Job Degenaar

Paneel 8

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudegea.info/dichterspaad/

Kearpunt

grien papier mei kronkels blau
en sângiele lijnen
dwerstroch pearze flekken
draait mar yn har hannen
alles draait
as in draaidoar
sûnder útgong

sa reitsje de poalen op 'e doele
floeit de beek by de sânbulten op
rinne paden tsjin 'e stream yn
en hinget it heidefjild op 'e kop

de man fan 'e appeltún komt
in smookkringel
twirret him om 'e holle
hy wiist har de wei
lûkt oan syn piip
en de wrâld stiet wer stil

Yttje Cossen

Paneel 9

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudegea.info/dichterspaad/

De tijd

Gevangen in de spiralen van de tijd
hoor ik je stem steeds zachter
zie ik je omtrekken vervagen
nog weet ik dat je er ooit was

van over de horizon
komen de nevels nader
die mijn herinnering bedekken

er is geen tijd meer om afscheid te nemen
niet meer van jou
niet meer van mijzelf

ik vraag niet meer
wie mij vasthoudt
nu ik wegzink
in de cirkels van de tijd

Henk Moltmaker (†)

Paneel 10

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudegea.info/dichterspaad/

Skilder en skriuwer

Begûn mei neat oars as in wyt papier
paksto it pinsiel en ik de pinne.
Der giet gjin tel ferlern, wy begjinne
en sketse ljocht en lûd yn licht en swier.
Wy pakke yn de tiid krekt dit momint,
lizze it fêst, elk op eigen wize.
Yn in kreative analyze
gûchelje wy rojaal mei ús talint.

Sa bliuwt dit byld de wrâld foar altyd by,
yn hûndert klanken en in skilderij.

Jurjen van der Meer

Paneel 11

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudegea.info/dichterspaad/

Fytse

Lyk as har ruten rok
wynderje har blond hier en
it rêchpand fan har winterjas.
Fuotsjes peddelje omraak.

Op myn e-bike
helje ik har yn.
Sy sjocht op,
laket breedút.

Hast thús fernim ik
dat sy my folget.
Wa is dit ingeltsje?

As ik út 'e jas strûp
sjoch ik mysels
doe't ik lyts wie.

Carla van der Zwaag

De Kûlizen

Lytse muze, myn leafste leafste, hjir kom ik wei:
De elzebeammen yn strakke linen
De leanen oanklaaide teäters

Sis hjir in wurd lykas 'fanfare' en der is
in trûbadoer dy't yn kûpletten in singel sjongt

Mei alles hjir bin ik fergroeid
Sels mei de elzen en dykswâlen
En it byldhouwurk yn de balstiennen
Turfstookte ferhalen yn bûsen en laden

Hjir, hjir fergroeiide ik mei lichte melodyen
Fergonklik op it finster as it reinde

Ik dream fan dy, ik tink oan dy en tink (ja, soms)
Dat ik dy mis

Quickstep, lockstep, lytse muze, út de kûlizen wei
Dit djipgrien poadium op
Harkje, dêr wynderet it libben
Tusken de elzebeammen troch

Arjan Hut

Paneel 13

Dichterspaad Aldegea

is een initiatief van 'Feriening foar Doarpsbelang Aldegea' [1 van de 13 dorpen van Drachten, gemeente Smallingerland]
Wilt u reageren op 'Dichterspaad Aldegea' dan kunt u mailen naar dichterspaad-aldegea.sm@hotmail.com
Meer informatie is te vinden op: www.oudegea.info/dichterspaad/

Weg

De oude eik stond stil te glanzen aan de weg
toen er een mannenbuik in klom

Met kabels spande deze tussen de voorjaarstakken zich een opstap
omgordeld ronkte een kettingzaag, klaar om met decibellen

aan te vallen: in een zucht viel zijn lange staat van dienst
die adem gaf en zomerschaduw, hoop en zachte kleuren

Naast hem snerpte een kloofmachine, werden stukken
stam doorkliefd en vonkte een regenval van schavelingen

De vogels en ik, we keken ernaar, dachten
we redden het zonder bomen wel –

Het asfalt vloeit onder de zon
geen vogel bleef die vluchten kon

Job Degenaar

Libbenspaad

As wy tegearre rinne
kin ik oeral wêze
it makket my neat út
ik kin oeral hinne

Wêr'tst my dan ek del setst
tusken blommen of beton
yn 'e natuer of yn 'e stêd
ik sjoch it allegear dochs net

Want as wy tegearre rinne
hear ik allinnich
de fleurichste roken
rûk ik allinnich
de prachtichste kleuren
en priuw ik fan it moaiste paad
wylst ik yn dyn eagen
it paad bjuster reitsje

Ja as wy tegearre rinne soenen
mar dit paad is inkeld foar my
ik hear de fleurichste fûgels
rûk de prachtichste blommen
sjoch dizze aldermoaiste rûte
...
en priuw de bitterswiete smaak
fan ûnbeäntwurd langjen
koe ik dy mar lokkich meitsje

Lara Kool-de Vries

Hûndert rûntsjes rûn

Nei de moanne farre
mei in kleure loftballon
sa fier as dat ik dapper bin,
reedride nei de noardpoal
skommelje op in kaniel
om't ik dat sels betinke kin.

Swiere yn 'e draaimûne
dy't wize wide wrâld hjit
wol hûndert rûntsjes rûn,
fleane om 'e ierde
oeral, dêr en hjir
ha ik myn plakje fûn.

Reina&Greetje

Cupido

De brâning wit derfan
fan wêrwei en wêrhinne
en wat - as wy begjinne -
ús oandiel yn 'e sang

fan sfearen en ferbannen
foar gruts opsmite kin.
Ik tocht der is te min
dat bûten 't liif (it brânen)

ús bynt en stappen wiist
dus ha 'k dy faak ferballe
en like hurd wer pliisd.

Mar no lit ik it falle
omdat ús djip begeart
my it hert omtart.

Syds Wiersma

O FROU (it is jo oan te sjen)

yn 't foarbygean
sjoch ik jó achter de hage stean
jo lytse eachjes kypje
stikemwei de buorren oer
't is dy stille wink
dy't my nijsgjirrich makket

o frou
it is jo oan te sjen
yn waar en wyn
de kop derfoar
it leauwen leit net fêst
yn kalk en semint

jo skeinde lea
ienris op stjerren nei dea
jo gapjende wûnen
mei nije hûd belape
't bankehout besnijt 'anno 1922'
fjurrich rôlet it ferwulft har loper út

o frou
it is jo oan te sjen
hjir hâlde de van haersma's hûs
namme rang en stân
siere de swiere buorden
en it fragile glês

fiskers fan minsken
mei it wurd as kompas
smite foar jo harren netten út
frou justitia lykwols
smiet it túch ûnder de toer
it blok is bleaun de skande ferdreaun

o frou
it is jo oan te sjen
jo noasters galmje
snokken fan fertriet
as in leafste
foar it lêst ûnderweis is

ferstille en belêste
sjoch ik om my hinne
sakraal bemetten
achter it heech houten stek
betinke bôle en wyn
in tebrutsen lichem en fergetten bloed

o frou
jo makken my nijsgjirrich
ik kaam by jo binnen
doch jo noch helte mear by my
agatha sint yn ieren en sinen
as in mem jouwe jo âldegea it boarst

Harm Woelinga